

Володимир Кривенко МЕНЕ ЗВУТЬ ВЕРТЦИГЕЛЬ

Мене звать Вертцигель

Доброго дня, шановні!

Давайте знайомитись, мене звать Вертцигель. Народився я в Німеччині. Дату народження точно не пам'ятаю, але по народженню взули мене в

новенькі камери-шини зразка 1938 року, на яких я провіз мого першого господаря Ганса дорогами Франції та Польщі. Звісно, був я не сам, було нас багато сотень, а може й тисяч. Хто тепер точно скаже? Хто тепер розкаже про долю моїх побратимів? Ми були молоді і міцні, як і наші хазяї. Гладеньке асфальтове покриття слухняно стелилося під наші колеса, і ми незадоволено бурчали, коли траплялось кілька кілометрів бруківки... Все пізнається в порівнянні... Ех, знали б ми тоді, які шляхи чекають на нас, може б і не рвались так завзято вперед... А тоді все було пречудово. Гладенькі дороги, турботливе ставлення до мене мого хазяїна і друга Ганса. Він ніколи не кидав мене на землю, а завжди обережно притуляв до дерева, стіни чи паркана, а потім, пересмикнувши затвор свого шмайссера, йшов кудись з своїми друзями — солдатами. Ми слухняно стояли, спираючись один на одного, і чекали своїх хазяїв. Бувало, що повертались не всі. Того мого побратима, чий хазяїн чомусь не повернувся, клали в кузов вантажної машини і кудись відвозили.

Наше по-німецьки розмірене життя різко змінилось, коли я, якимось, однією літньої ночі, перевіз мого Ганса по мосту через Західний Буг. Тоді я вперше відчув своїми, звиклими до гладенького асфальту колесами сиру, всю в вибоїнах і гострому камінні, землю... Це вже було

щось непередбачуване. Порівняно з тими дорогами бруківка вже здавалась святом. Часом я був не в змозі везти мого Ганса і тоді вже Ганс віз, а бувало, що і ніс мене на плечах... Не зважаючи на наші дуже теплі, дружні стосунки, коли над нами починало щось пронизливо свистіти і гуркотіти, Ганс вже не притуляв мене до чогось, як завжди, а шпурляв куди завгодно, втім я на нього не ображався, бо і сам Ганс ляпався не розбираючи куди — навіть в чорну, масну грязюку... Про дороги Франції та Польщі залишалось лише мріяти. Кожного дня доводилось перемішувати кілометри грязюки, але ми з Гансом тримались, бо були солдатами великого Рейху!

Одного разу ми з Гансом везли до штабу дивізії якийсь важливий пакет. Раптом щось наді мною свиснуло, Ганс зойкнув і ми впали на землю. З кущів вийшло кілька чоловік, відібрали у Ганса автомат, з яким він ніколи не розлучався, відібрали і сумку з пакетом. Ганс, чомусь, лежав непорушно і не опирався, заснув, мабуть, бо стомився, бідний. Ті люди в дивній одежі в чудернацьких кашкетах, на яких, замість рідного орла з свастикою був тризуб дістали з сумки пакет, розірвали його, витягли з нього якийсь аркуш, і дуже, чомусь, зраділи. Потім, один з них, кого інші називали Тарасиком сховав гансів пакет за пазуху і так владно потяг мене за руля, що я, хоч і не хотів покидати Ганса, мусив

скоритися.

Отак в мене з'явився новий хазяїн. Ох і натерпівся ж я з ним!!!

Все пізнається в порівнянні. Тепер про погану бруківку з вибоїнами і калюжами можна було лише мріяти. Шини мої, що пройшли неушкодженими не одну сотню кілометрів французькими і польськими дорогами вже частенько бували пробиті, і часто доводилось везти Тараса на ободах... Лікував він мої стомлені пробиті камери у незвичайний, невідомий у моїй країні спосіб: — накладав на пробиті місця вишневу смолу, яку зрізав з дерев гострим ножом, заправляв в шину, накачував повітрям і ми мчали далі. Поводився зі мною Тарас не як з другом, а, швидше, як з полоненим. Об'їздили ми з Тарасом всі ліси навколо Львова. Перевозили якісь мішки і в'язанки рушниць та автоматів після вдалого нападу на колишніх моїх побратимів. А я що міг вдіяти? Я лежав собі в кущах, чекаючи, хто прийде до мене після бою; хлопці з орлами, чи хлопці з тризубами... Приходив по мене завжди лише Тарас, а земляків своїх мені так більше бачити і не довелось...

З Тарасом я пізнав справжнє бездоріжжя. Круті лісові схили, грубі корчі, по кілька на один оберт колеса. Багато раз, по кілька днів, лежав я прикиданий мокрим листям. Багато раз я вже й не сподівався, навіть, по корчам поїздити, але Тарас

приходив знову, грубо шарпав мене, звільняючи від листя, що маскували мою криївку, мацав за шини і я знову, проклинаючи свою долю, мчав Тараса лісовими нетрями. Мене завжди дивувало те, що Тарас ніколи не вмикав мою, досить потужну фару. Я думав, що він не знає, як вона вмикається і одного разу, бажаючи допомогти Тарасові їхати впевненіше в суцільній темряві, сам ввімкнув її. Тарас миттю загальмував, зіскочив з мене і.....обірвав провід живлення від динамки, а потім ми довго-довго лежали на вологій глиці. Нарешті Тарас підвівся, підняв мене, ще раз перевірів, чи добре обірваний провід і ми поїхали далі. Я довго розмірковував над тим випадком, а потім згадав, що Ганс, як доводилося їхати вночі, завжди вмикав фару. Так було і під час нашої останньої, з Гансом, поїздки... Мабуть світло моєї фари приносить нещастя, подумав я. Отак, без світла, в бездоріжжі пройшло кілька років. Сам не знаю, як я це витримав. А потім, під час чергової поїздки, сталося з Тарасом майже те, що з моїм першим хазяїном Гансом. Знову якісь люди, але вже в червоних кашкетах гукали з кущів, щоб ми зупинилися, але Тарас не послухав і ще дужче став налягати на педаль. І ми помчали з усією швидкістю, на яку я був здатний...Знову знайомий свист, розпачливий зойк Тараса і падіння на кам'янисту землю. Тарас не лишився лежати, як Ганс, а піднявся і спробував

бігти, але його ті люди швидко наздогнали, повалили, зв'язали і, вигукуючи якісь незрозумілі слова вкинули в кузов машини, що була захована в кушах. До того ж кузова вкинули й мене, обізвавши не Вертцигелем і, навіть, не велосипедом, а «вещдоком»... Машина рушила і, за якийсь час, котилась вже по вулицях знайомого міста, куди ми з Тарасом частенько навідувались. Від Тараса я чув, що це Львів.

Машина зупинилась коло якогось будинку, звідти вийшли люди в білих халатах, поклали Тараса на ноші і, у супроводі тих, у червоних кашкетах, занесли в будинок. Мене теж затягли в той же будинок і поставили коло стіни навпроти тієї кімнати, куди занесли Тараса. Жінка в білому халаті сказала, що я не можу тут стояти, бо дуже брудний, але той, у червоному, грізно відповів, вказуючи на мене:

— Это вещдок! І та жінка більше не сперечалась.

Простояв я в коридорі пару тижнів, поки з тієї кімнати люди в червоних кашкетах не вивели шкутильгаючого Тараса, і не потягли знову до машини.

— А ви ж «вещдок» забули, закричала жінка.

— Уже не нужно! Відповів старший.

— Делайте с ним, что хатите...

Так у мене з'явився третій хазяїн, точніше —

хазяйка.

Більше я на нарікав на свою гірку долю, бо був я вже завжди чистенький і возив свою нову хазяйку лише по бруківці, плитах та асфальту, тільки вдень і на смішну відстань; — півтора — два кілометри. На роботу — з роботи...

Не життя, а суцільний санаторій. Чесно кажучи, почав я нудьгувати. Не звик я, бойовий Вертцигель, до таких тепличних умов. Знов став я нарікати на долю, а даремно...

Війна скінчилася і у Львові запрацював міській транспорт...

З появою міського транспорту я став непотрібен.

Чоловік моєї хазяйки вбив в стіну лоджії своєї домівки міцний гак і...повісив мене. І провисів я на тому гаку тридцять, з гаком, років. Аж поки не пішла моя хазяйка вслід за двома першим хазяями...

Новий хазяїн, племінник моєї хазяйки вперше за тридцять, з гаком років, зняв мене з гака, і всупереч порадам викинути мене на сміття, забрав до Києва, підварив тріщини в рамі, що залишились на мені у спогад про Тараса, замінив зламаного руля, замінив мені латані-перелатані камери і шини на новесенькі і я поїхав, всіма силами намагаючись з вдячністю довести новому хазяїнові, що він в мені не помилився, і що я таки ще на щось здатний!

В решті решт, ми таки сподобались один одному!

Їздили ми і по місту, і на риболовлю, а одного разу мій хазяїн посперечався з трьома хазяями велосипедів різних марок на те, що я, хоч і старший за них усіх, разом взятих, але й найлегший на ходу. Знайшли ми таку вулицю, де після недовгого спуску, далі йшла рівна дорога. Всі стали в один ряд, зняли ноги з педалей і покотились вниз. Ще на спуску я обігнав їх усіх, а на рівному всі мої суперники один за одним зупинилися, а я котився та й котився...

— Це несправедливо! Обурювались ті, що програли.

— Ти важчий за нас, тому і твій велосипед далі котиться! Волали вони.

— Добре, спокійно сказав мій хазяїн.

— Нехай найлегший з вас сяде на мій велосипед, а я сяду на його. Подивимось, чий буде кращим! І дружньо поплескав мене по сідлу. Я підморгнув йому відремонтованою фарою:

— Не турбуйся, хазяїне! Я не підведу!

І ми знову поїхали. Я старався з усієї сили і заїхав, навіть, далі, ніж з хазяїном! Тепер вже ніхто не сперечався, а хазяїн мій радів, як дитина!

Тепер я вже не висів на гаку, не лежав тижнями під мокрим листям, ніхто не тягав мене по сходах до своєї домівки, як попередня хазяйка.

Новий хазяїн піднімав мене на свій поверх у ліфті, а місце мого відпочинку було в сухому теплому коридорі. Думав я, що отут і буду свій вік доживати, але, як і завжди, помилився...

Надумав мій хазяїн в село перебраться. Дуже мені не хотілося, в такому моєму поважному віці, знову змінювати спосіб життя, але що поробиш, не ми, солдати, свою долю вибираємо, хоча, звісно, можемо вносити в неї деяку корекцію. З одного боку, не хотілося, а з другого, я все ж військова машина, а не якийсь прогулянковий велосипедик, а мій хазяїн, хоч і трішечки молодший за мене, — мій командир. Спочатку ми досить багато їздили. Не так, звичайно, як з Гансом чи з Тарасом, але набагато більше, ніж в Львові чи Києві. Хазяїну було цікаво побувати в навколишніх селах, на ньому завжди висів фотоапарат, як, раніше, шмайссер на Гансові, і ми частенько зупинялись, щоб сфотографувати щось цікаве. Задля тих знімків він будив мене рано-вранці, їздили і вдень, їздили і ввечері, на закат подивитись. Їздили і навесні, і влітку, і восени і, навіть, по снігу взимку. Ну, нічого, я тримався, мені не звикати, а от хазяїн... щось незрозуміле з ним. Чи то ледачим став, чи щось з здоров'ям. Вже не те, щоб взимку, вже й влітку не часто зустрічаємося. От і зараз, стою вже котрий місяць, стінку підпираю, дякувати що не на гаку... Значить ще покрутимося!

Вчення великого В'яхиря

Я не знаю, як поводить себе Поштовий голуб, а тим паче — Голуб Миру... (чи, насправді, існують вони нині?), мова піде про поведінку звичайних голубів, завсідників міських майданів, площ та скверів.

...Ось йдете ви тротуаром, а попереду вас, обабич вашого шляху, два голуби шукають щось їстівне на, явно безплідній, поверхні асфальту. Ви наближаєтесь, і тут голуб, що копирсався в асфальті ліворуч від вас, з діловим виглядом, неспішно перетинає вам дорогу, в той же час, той, що був праворуч теж перетинає вам дорогу, прямуючи на її ліву сторону. Ви, зацікавлені дивною поведінкою птахів, проходите далі пару десятків кроків, повертаєтесь і знову намагаєтесь пройти між ними. Вам, звісно, це вдасться, але птахи знову, перед самим вашим, даруйте, носом, неодмінно поміняються місцями, знову перетнувши вам дорогу...

Одного разу, маючи вдосталь вільного часу, я вирішив з'ясувати, а на скільки ж голубам вистачить терпіння виконувати ці безглузді маневри.

На парковій доріжці пішоходів, крім мене, не було, а голуби, як завжди, зосереджено щось